

Jutranja izdaja.

211. številka.

V Ljubljani, v petek, dne 5. avgusta 1910.

Cena 4 vinarje.

Letnik XLIII.

SLOVENSKI NAROD

Jutranja izdaja v Ljubljani:

vse leto	K 12—
" 6—	
" 3—	
" 1·10	

Dopisi naj se frankirajo. Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo: Knaflova ulica št. 5. (v pritličju levo), telefon št. 34.

Izhaja vsak dan zjutraj.

Pesamezna številka 4 vinarje.

Inserati: 65 mm široka petlit vrsta 14 vin. Pri večkratni inserciji po dogovoru.

Na pismena naročila brez istodobne vposlatve naročnine se ne ozira.

Jutranja izdaja po pošti za Avstro-Ogrsko:

vse leto	K 18—
" 9—	
" 4·50	
" 1·60	

Za inozemstvo celo leto . . . . .

Upravnštvo: Knaflova ulica 5. (spodaj, dvorišče levo), telefon št. 85.

Najnovejše vesti. — Brzojavna in telefonska poročila „Slov. Narodu“.

Državni proračun.

Praga, 5. avgusta. »Narodni Listi« objavljajo v včerajšnji številki podrobnosti bodočega proračuna. Od posameznih resortov potrebne postavke tvorijo primanjkljaj 100 milijonov krov. Finančni minister pa bo baje črtal tudi najnujnejše postavke in potrebščine ter jih reduciral tako nizko, da bo v jeseni proračun v ravnotežju, to je brez deficit. To stori, če tudi mu je treba črtati vse najnujnejše postavke. Finančni minister hoče s tem pokazati, kako potrebna je v Avstriji davčna reforma.

Ogrska magnatska zbornica.

Budimpešta, 5. avgusta. Magnatska zbornica je nadaljevala včeraj popoldne razpravo in sprejela predlogo kakor tudi indemnitetno. Prince Windischgraetz zahteva definitivno ureditev armadnega vprašanja v smislu velmočnega stališča monarhije. Nato je sprejela magnatska zbornica tudi rekrutno predlogo.

Nadomestne volitve na Ogrskem.

Budimpešta, 5. avgusta. Včeraj so se vršile v štirih komitatih nadomestne volitve. V treh okrajih so zmagali kandidati delovne stranke, v enem pa kandidat 1848ih.

Ogrski ministrski predsednik v Išlu.

Budimpešta, 5. avgusta. Ogrski ministrski predsednik grof Khuen Hedervary se odpelje v ponedeljek v Išl poročat cesarju o dosedjanjem delovanju in o političnem položaju.

Iz bosanskega sabora. — Sabor od-goden.

Sarajevo, 5. avgusta. V včerajšnji seji deželnega zбора je izrekel podpredsednik zbornice Šola najprvo v imenu disciplinarnega odseka grajo škofu Šariću radi njegovega znanega govora dne 19. julija. Zbornica sprejme na to od drja. Gristića predlagano novoletno o kazenskem postopanju glede gozdov, po kateri noveli bo v bodoče poslovala za te prestopke posebna administrativna komisija, katera bo obstajala iz štirih prisrednikov, dveh kmetov in dveh meščanov. Sabor obravnavava na to nekatere peticije in končno sprejme z veliko večino proračun, ki izkazuje 124.449 K prebitka. Na to prečita podpredsednik zbornice Šola dopis, v katerem deželnini glavar sporoča, da se bosanski sabor odgodil.

Položaj na Hrvaškem. — Sabor razpuščen. — Nove volitve.

Zagreb, 5. avgusta. Zatrjuje se, da je šel včeraj popoldne zadnji up, zabraniti razpust hrvaškega sabora, po vodi. Zemaljska vlada je pozvala po zatrtilih že posamezne urade, da naj nemudoma pripravijo vse potrebitno, kakor nove volilne imenike, na podlagi katerih se bodo vršile nove volitve, vsaj pa najkasneje do 31. avgusta. Volitve naj bi se potem vršile koncem septembra ali pa začetkom oktobra.

Dunaj, 5. avgusta. O notranjem vzroku sedanje krize na Hrvaškem se je izrazil dobro informirani jugoslovanski poslanec sledeče: Ogrska vlada, ki ima sedaj v delovni stranki veliko večino, ne potrebuje več hrvaške delegacije in na njo ni več vezana. 31. decembra 1913 poteče hrvaško - ogrska nagodba in tem bolj se bo prilagodila regnikolarna depuracija ogrskem nazorom. Grof Khuen-Hedervary ne najde v delovanju koalicije zadostne garancije za uspešno izvedbo svojih načrtov, torej proč ž njo. To je taktika ogrskega ministarskega predsednika. Interesantno pri tej celi stvari je, da je poslanec Supilo že prej preročoval spor med srbsko-hrvaško koalicijo in banom dr. Tomašičem in da je ravno sedaj ta vihar dosegel svoj višek.

Zagreb, 5. avgusta. Avtonomni klub, katerega je ustanovil bivši podban dr. Nikolić, razpada. Poslanci: Amruš, Sipuš, Havrak, dr. Rörauer pojdejo z banom. Poslanci Babić, Roje, Hinković, grof Culmer, Babić-Gjalski bodo šli z opozicijo. Bivši hrvaški ban Pejačević in bivši podban dr. Nikolić se odtegneta političnemu življenu.

Zagreb, 5. avgusta. Včeraj popoldne je imela hrvaška stranka prava konferenco, na kateri so se obravnavala sedanja politična vprašanja. Debata je bila jako burna. Razpravljalo se je vprašanje, ali naj se bana podpira tudi v bodoče ali ne. Nastala sta dva tabora. Nekateri poslanci, zlasti oni iz Slavonije, so se izrekli za sodelovanje z banom, torej, da naj bi se preklicalo na bana odposlano pismo in da se na ta način ustanovi forma za nova pogajanja, drugi poslanci pa, zlasti napredni in srbski samostalci, pa so zastopali stališče, da naj bo koalicija tudi v bodoče popolnoma enotna in se radi tega mora enostavnost varovati. Ker je iz vsega banovega početja razvidno, da hoče srbsko-hrvaško koalicijo razbiti, se mu ta nikakor ne sme kar slepo vrči v naročje, temveč nasproti njemu nastopati z ravno istimi sredstvi, katerih se poslužuje on, namreč glede tega apelirati na svoje volilce. Razprava se je nadaljevala pozno v noč.

Predsednik hrvaškega sabora na Dunaju.

Dunaj, 5. avgusta. Predsednik hrvaškega sabora dr. Medaković je je prišel včeraj na Dunaj.

Dalmacija in proračun za leto 1911.

Dunaj, 5. avgusta. »Hrvatska korespondenca« je izvedela iz zanesljivega vira, da namerava vlada v proračun za leto 1911 sprejeti velike zneske za gospodarske potrebščine Dalmacije. Tudi se porabijo v ta namen vsi oni zneski, ki so bili dovoljeni že lansko leto, ki pa se radi tehničnih ovir doslej niso porabili.

Pojaki in Rusini.

Lvov, 5. avgusta. Akademični senat tukajnjega vseučilišča je uvedel disciplinarno preiskavo proti ru-

sinskim profesorjem Dniestranskemu, Hruševzinskemu in Kolesi, ki so obdolženi, da so bili soudeleženi na znanih dijaških izgredih na lvovskem vseučilišču.

Sokolske slavnosti v Sarajevu.

Sarajevo, 5. avgusta. Vlada je sedaj dovolila vsled pritožbe Sokola, da se smejo vršiti dne 14. in 15. sokolske slavnosti v Sarajevu. Sarajevski Sokoli so, kakor znano pristaši Udruge.

Trbovlje bodo povzdignjene v trg?

Celje, 5. avgusta. Potrjuje se vest »Slovenega Naroda«, da se dela za povzdignjenje velike slovenske občine Trbovlje v trg in je s tem v zvezi tudi obisk štajerskega namestnika grofa Claryja v Trbovljah, kateri pa se ne bode vršili že te dni, kakor je bilo napovedano. Nemci temu povzdignjenju, kakor je razvidno iz naših nemškutarskih listov, živahno nasprotujejo.

Ambrožičevi kandidati.

Celje, 5. avgusta. Dr. Ambrožič, ki vodi boj nemškutarjev za občino Celjska okolica, je zopet zmanjkalo enega kandidata: posestnik Reperič je izjavil, da ne mara biti v nemškutarski kandidatni listi. Odpovedi Ambrožičevih kandidatov vzbuja v slovenskih krogih v mestu in v okolici živahno veselost, v nemških pa razočaranje in prepričanje, da čaka »Nemec« v okolici pri volitvah hud poraz.

Epizoda iz občinskih volilnih bojev na Spodnjem Štajerskem.

Konjice, 5. avgusta. Nemci se z vsemi silami trudijo, da bi dobležili Žiče štajercijansko večino v občinskem zastopu. Sklicali so pred kratkim v Žičah volilni sestanek, kateri so se udeležili loški Posseck, nemškutarski žički nadučitelj Tschutschek in nekaj kmetov, kateri so bogato pogostili. Končno so se sprli s kmetom Škrabljom in njegovo ženo, katero so neusmiljeno natepli in osuvali. Slovenci so zares potrežljive duše, da sploh trpe take »volilne« sestanke nemškutarjev.

Bolgarska in Srbija.

Sosija, 5. avgusta. Vladom glasilo »Preporoc« napada močno belgradsko »Samoupravo«, ker je ta izjavljala, da Srbija nikakor ne more skupno z Bolgarsko nastopati proti Turški radi postopanja turške vlade z Bolgari v Makedoniji. S tem da je Srbija indirektno pripoznala, da odreka Bolgarski vsako vmešavanje v makedonske razmere. »Preporoc« obžaluje to postopanje srbske vlade napram bolgarski, ki vendar nikakor ne more mirno gledati, kako kruto ravna turška vlada z Bolgari.

Protigrški bojkot.

Carigrad, 5. avgusta. Turški poslanik je intervenciral pri turškem zunanjem ministru radi nepristopanja nadaljevanja protigrškega bojkota s turške strani. Zunanji minister mu je odgovoril, da bo turška vlada sto-

rilà vse, kar je pač v njenih močeh, vendar pa da je treba tudi od grške strani ukreniti potrebne korake, da se razmire med obema državama zboljšajo.

Ustaško gibanje v Macedoniji.

Sofija, 5. avgusta. Iz Macedonije prihajajo vesti, da organizacija vstaških čet le slabo napreduje in da ljudstvo nič kaj ni dovzetno za novo vstajo. Prebivalstvo baje ne mara več za vstaško življenje.

Nikakega sporazumljenga med nemškim cesarjem in vojvodo Cumberlandom.

Berolin, 5. avgusta. Tukaj se dementirajo vesti, kakor da bi bilo prišlo med nemškim cesarjem Viljemom in vojvodo Cumberland iz pregnane hanoverske dinastije do sprijateljstva.

Ponesrečen parnik.

Atene, 5. avgusta. Avstrijski parnik »Campagna« je bil že pred par dnevi naznanjen v pristanišču Pirej. Pričakovalo se ga je radi tega že več dni. Tik pred pristaniščem pa se mu je polomil propeler. Parníki iz pristanišča so mu radi tega hiteli na pomoč, ko so prišli na lice mesta, parnika ni bilo nikjer. K tej vesti moramo pripomniti, da ni nobene avstrijske parobrodne družbe, ki bi imela parnik z imenom »Campagna« in ki bi bil namenjen v grška pristanišča.

Bančni ravnatelj se vstrelil.

Budimpešta, 5. avgusta. Ravnatelj zadrženih bank v Budimpešti Piro se je vstrelil na grobu svojega očeta.

V Avstriji ni kolere.

Dunaj, 5. avgusta. Najodločneje se zatrjuje, da ni nikakega povoda batí se, da bi bila v Avstriji kolera. Vse tozadne vesti so zlobne izmišljotine. Z ozirom na to, da se pojavi kolera v južni Rusiji, je uvelia avstrijska vlada na meji najstrožje varnostne odredbe, kakor revizije in drugo.

Vojaška patrulja ponesrečila v gorah.

Inomost, 5. avgusta. V tirolski planinah je ponesrečila na nekem ledenuku cela vojaška patrulja. Eden častnik je težko ranjen, dva vojaka pa lahko.

Nov strup.

Dunaj, 5. avgusta. Včeraj se je poskusil tu zastrupiti nek kemik z dosedaj še neznanim strupom, ki ima to prijetnost, da zaziblje samorilca v najprijetnejše sanje. K sreči pa je bila rešilna družba se pravčasno obveščena in je preprečila samomor.

Baraka za balone zgorela.

Fischamend, 5. avgusta. Ponoči se je vnela tukaj velika baraka za balone, ki je stala 75.000 K. Požar jo je popolnoma vpepelil. Človeški žrtev požara ni zahteval, ker je bilo pač ponoči.

Dvojna mera.

V Jeglavi na Moravskem so provzročili ondotni Nemci — zanajoč se na takozvani Bienerthov sistem — malo revolt. Od zjutraj do štirih popoldne so imeli svojo samostojno državico, in na staro, vsem narodom pravično Avstrijo so živigali. Več nego 3000 Nemcev je oblegalo češko Besedo, vmes pa so pretejavili in lomili češke kosti. Slavna policija in še slavnjejsa vojaštvo — kar se pač samo obsebi ume — je spalo pri strani, ter k večjemu tu in tam odgnalo v zapor kakega Čeha, ki je bil tako predrzen, da se je hotel poslužiti po ustavi mu zajamčene pravice. Ob štirih popoldne se je vendar zdramila Jeglavská policia — bog zna, ali bo podržavljena, ali ne? — in zgodilo se je nekaj, kar bi moral služiti kulturni državi v večno sramotu! Policia je paktirala z ustajniki, ter zaprla — češko Besedu!

Mislimo si, da bi se kaj takega prijetilo v naši Ljubljani: da bi razdražena množica oblegala od šestih zjutraj do štirih popoldne nemško kazino, katera za Ljubljano gotovo nima več opravičenja, nego ga ima češka Beseda za Jeglavu.

In sedaj vprašamo, kaj bi se zgodilo ljubljanski policiji, če bi sklenila z demonstranti tak pakt, kakov ga je sklenila ona v Jeglavi? Čez noč bi je podržavili!

Najdena Kremenskova puška.

Dne 2. aprila t. l. se je vršila pred senatom deželnega sodišča ljubljanskega obravnavi proti baronu Bornovemu loveu Pavlu Eisenpassu, kakor je bilo pisano v obtožnici, »radi dejanja, ki je imel za posledico smrt Jakoba Rožiča iz Begunj in tvorilo pregrešek proti varnosti življenja, v smislu § 335. k. z.«

Pri tej obravnavi je bil zaslišan kot priča tudi oskrbnik Vilfanove koče na Begunjščici, Anton Pogačar. Ta je izpovedal, da je Jakob Rožič zaeno z visokošolec Šinkom in Kremenskom dne 24. septembra 1909 prenočeval v koči. Zjutraj dne 25. septembra na vse zgodaj je Rožič vstal in zapustil kočo s Kremensko-v Flobert puško. Sodišče tej izpovedi ni pripisovalo nobene važnosti, zlasti, ker dotične puške ni bilo najti, dasi so jo skrbno iskali. Takrat so pač našli v nekem grmovju Šinkovo puško, ki jo je vrzel proč, ko je bezal pred Eisenpassom. Ta puška je imela obvezanega petelinu, dokaz da Šink in Rožič, ki sta sedela skupaj na neki skali, ko jih je presenetil lovec Eisenpass, nista imela namena izvrševati tatinskega lova.

Kakor rečeno, takrat niso našli Kremenskove puške, ki jo je kritičnega dne vzel sabo nesrečni Rožič.

To puško je našel v soboto popoldne na Begunjščici po naključju neki ondotni pastir. Puška je bila močno zarjavela in nabit, kar dokazuje, da je Rožič ni rabil. To puško je dotični pastir izročil sodišču.

Najdena Rožičeva glava.

Poročali smo že nakratko, da sta dva orožnika iz Tržiča našla na Begunjščici glavo Jakoba Rožiča in jo na ukaz radovališčega sodišča prenesla v mrtvašnico v Begunje. Glavo sta našla pod neko skalo, 30 metrov niže in kakih 1000 korakov na desno od mesta, kjer so našli lani meseca novembra Rožičeve truplo.

To dejstvo dokazuje, da je bil krije v mnenju, izraženo v obtožnici proti Eisenpassu, kakor da bi bila glava odgnila, se odtrgala od telesa ter se zatrkljala niz dol po strmem pobočju ali pa da bi jo bila odnesle živali-roparice, kot se to često zgodi pri poginilim srnah in divjih kozah, kakor to uči izkušnja.«

Na glavi sami je opaziti to-le:

Na spodnji čeljusti in nad očem so na desni strani se nahajajo 8 milimetrov široke odprtine. Te odprtine so nedvomno povzročile svincenke. Lobanja je zadaj prestreljena. Odprtina je precej velika. Na lobanji se drži še nekaj kože z lasmi. Kakor smo že naglašali, je glava ležala pod neko skalo in sicer v takem

simptomatičen sem ji bil, pa jo je tiščalo za meno.

Izpolnil sem ji željo in jo spremljam. Povem vam, da nisem prišel prav nič do besede. Kvečjemu sem kakšen »da« urinil v gostost njenih besedi, v katerih mi je pravila o teti, mami, sestri, bratu, sploh o vsem sorodstvu vsevprek. Ko sva se razhajala, so me naravnost že usesa bolela — mene namreč pri takem pripovedovanju silno hitro vzbole — Fani mi je pa tako gracijo z podala desnico v slovo, da bi jo bil kakšen petošolec, ki je še bolj pri tleh, gotovo poljubil. Jaz je nisem iz dostojanstva do svoje časti kot sedmošolec, pa tudi, ker se mi zdi poljubovanje nevredno moškega. Samo enkrat sem v življenju poljubil žensko roko, a še takrat tako nerodno, da je pravzaprav nisem poljubil: z nosom sem sunil roko češčenke, da so mi solze stopile v oči in ker imam precej obilen nos, ki je bil že pogosto povod raznim prilikam in neprilikam, ustnice niso prišle na začeljeno mesto, ampak ostale med nebom in roko. Žalostno, a resnično! Zato me pa dotična češčenka, ki je visoka narodna dama, — ne da bi morda kdo mislil, da sem imel z njo kaj nepostavnega, saj je bil njen mož zraven, pa če bi ga prav ne bilo!

— precej časa ni pogledala tako prijazno kot sicer! Seveda, jaz ji nisem mogel praviti, da nisem vajen izlati ženskih rok. Ker človek ne ve, kaj

Umor na Begunjščici.

poletaj, da se mora domnevati, da je bila zakopana. Do včeraj popoldne še ni bilo sodne komisije, torej je tudi mnenje zdravniških izvedencev še neznan.

All je bila glava odrezana ali odgrizačena?

Teorija, ki jo je v aferi Eisenpass - Rožič osvojilo državno pravništvo in po njem tudi sodišče, je potem, kar je prišlo sedaj na dan in očemer smo že zgoraj govorili, popolnoma nevadljiva. Sedaj je že toliko, kakor dognano, da je bila glava odrezana. Sicer pa to domnevanje ni novo. To mnenje je že izreklo zdravniški izvedenec dr. Jelovšek v Radovljici pri obdukeji Rožičevega trupla. Ta izvid pa ni bil merodajan, obveljalo pa je mnenje dr. Schusterja v Ljubljani, ki pri obdukeji niti ni bil navzoč.

Kaj pravi Bornov oskrbnik?

V sredo, ko je prinesel »Slov. Narod« vest, da so orožniki na Begunjščici našli Rožičeve glavo, se je stal baron Bornov oskrbnik Ergenzinger v železniškem voznu z nekim znancem. Govorila sta o raznih stvarih. Končno je znanec vprašal Ergenzingerja, ako že ve, da so našli na Begunjščici Rožičeve glavo. Ergenzinger se je zavzel in vzkliknil: »Ali je mogoče? Kje ste to izvedeli?« Znanec mu je na to povedal, da stoji dotična vest v »Narodu«. Ker Ergenzinger ni več slovenskega jezika, si je dal dotično nötico dobesedno prevesti na nemški jezik.

Lovec Pavel Eisenpass.

Po informacijah, ki smo jih dobili iz Tržiča, je Eisenpass še vedno v službi barona Borna. Vest, da je že zdavnata zapustil svojo službo, torek ne odgovarja resnici. Kolikor je znano, so Eisenpassa včeraj po oddredi sodišča aretirali ter ga odvedli v Radovljico.

Po Tržiču govore, da se je Eisenpassova žena onesvestila, ko je slišala novico, da so orožniki na Begunjščici našli Rožičeve glavo.

Z druge strani se nam o tem piše to-le:

»K notici o »Ustreljenu na Begunjščici« današnje izdaje (jutranje) »Slov. Naroda« si dovoljujem vam pojasniti, da je lovec Eisenpass še vedno v službi pri baronu Fr. Bornu, vendar ne hodi več na revir Begunjščice, ampak na nasprotno stran nje, namreč na ljubljanski revir. Zakaj? — Njegovo ženo, ki je začela bolehati in hirati, so v torek zvečer (pozno), menda tisti večer, ko so podnevi našli Rožičeve glavo, prepeljali v deželno bolnico ali hiralnico, ker je na smrt bolna. Spretni

vse ga na svetu doleti, ali dohit, ali prehit, kakor že hočete, zato se zadnji čas vadim v poljubovanju rok. Ker nimam nobene ženske v ta namen na razpolago, poljubujem jih sebi! Kolikortoliko se človek privadi in priuci! Sicer pa, kakor rečeno, sem jaz tako strupen sovražnik tega ženskega športa, da bi vzdignil celo vojsko zoper njega, če bi kaj izdal.

Tako se je torek pričela moja ljubezen s Fani.

Ko sem prijatelju Pavlu naznal, da je začetek v določenem roku dostenjno storjen in mu tudi povedal vsebino prvih pogovorov, je vzkliknil:

»Da, da, začetek je storjen, a konca ne boš zlepja učakal. Ravno tak, kot sem ti jo slikal. Ali se boš še kesal! Pa zdaj moraš dalje, prvič, da nisi precej ob petak, drugič pa, ker si ji tako simptomatičen! Ha, ha!«

Ta »simptomatičen« je bil vzrok, da so tisto dopoldne letele dvojke kot toča. Pri matematiki smo se ves čas rezali temu Faninem izrazu kot pečeni mački, profesor pa ni bil vajen burk, je pa sekal petice vsenavzkriji.

II.

Naslednji dan sem dobil razglednico v kričečih barvah. Dva angelja sta peljala na samokolnici velikansko srce, v katero je bila zaplena ostra pica. Razglednica je bila od Fani, ki si je »vzela prostost,« da me je po-

preiskovalni sodnik bi v tem stanju gotovo kaj iz nje izvedel.«

Mrtvaške glave. — Spomenik.

Hribolazec, ki je te dni hodil po Begunjščici in prišel tudi na kraj, kjer je bil Jakob Rožič ustreljen, nam piše: »Nisem vedel za kraj, kjer so našli mrtvega Rožiča. Ko sem šel od Vilfanove koče proti vrhu Begunjščice, sem opazil, da je na vsakem kamnu, na vsakem drevesu vrisana mrtvaška glava ali pa velik križ. Stvar se mi je zdela čudna in nisem se je vedel prav razlagati. Šele ko sem prišel v dolino v Dobravo, sem vprašal v tamošnji krčmi, kaj pomenijo dotični znaki. Tu se mi je povedalo, da dotična znamenja pomenjajo kraj, kjer je bil usmrčen Jakob Rožič. Tu sem tudi izvedel, da ramerava Rožičev stric dat napravi svojemu nečaku na svojem zemljišču na Begunjščici spomenik.«

Najeti namerava kamnoseka, ki bo iz žive skale na Rožičevem zemljišču na Begunjščici izklesal primeren spomenik.«

Nemški šolski nadzornik Peerz v kazenski preiskavi.

Profesor na tukajnjem učiteljisu in okrajni šolski nadzornik za nemške ljudske šole Peerz je eden izmed najhujših vsenemških petelinov, zato je tudi proteže raznih Kalteneggerjev. Ti so ga spravili na učiteljisce in ti so mu tudi preskrbeli mestno okrajnega šolskega nadzornika. Če spada mož na to zaupno in odgovorno mesto, ne vemo, in tudi ni naša naloga, da bi to raziskovali. Toda kakor dogodki kažejo, je mož na mestu za vse prej, kakor za mesto okrajnega šolskega nadzornika. Iz Novega mesta se nam namreč poroča, da je sodišče uvedlo proti njemu kazensko preiskavo radi hudodelstva spolnega posilstva, zagrešenega na neki oženjeni ženski na Kočevskem. Mi danes samo beležimo to vest v pričakovanju, da se nam stvar temeljito pojashi. Na deželnini šolski svet pa stavimo vprašanje, kako je to mogoče, da človek, ki je obdolžen takšnega zločina, še vedno opravlja svojo službo? Zahtevamo z vso odločnostjo, da se Peerz takoj, brez odlaganja suspendira tako od profesorske, kakor tudi od nadzorniške službe!

Nesreča na železnici.

Brzovlak št. 1 je povožil snoči okrog 6. ure na progi med Zalogom in Lazi Miho Berčiča, delavca na železniški progi. Vlak je odtrgal Berčiču obe roki, obe nogi in glavo. Nesrečo je zakril sam.

vabila za popoldne na »rendevovs«, ko ravno nimam šole, ona je pa tudi prosta.

Priznati sem moral takoj, da je Fani zelo podjetno dekle, da pride do svojega cilja. Le ti tuji izrazi ji delajo majčino težave, pa to z ozirom na blagi namen ne pride povsem v poštev.

Pa sem šel na »rendevovs«. Ob določeni uri sem bil na določenem mestu, a Fani me je že čakala. Ravno ta »momment« da je prišla! Rdeča je bila v lice in zasopla ter mi v pretrganih stavkih pripovedovala. koliko je imela opraviti s »tojileto«, da se je na vso moč bala, da ne bi zamudila, naj oprostim, da je ona mene povabila na »rendevovs«, ker sicer bi se ne mogla danes sniti itd. Seveda sem jo moral pohvaliti, da posveča toliko paznosti moji osebi, obenem pa izražal priznanje o njenem finem okusu pri izbiranju razglednic.

»Najlepšo sem vzela,« se je poхvalila, »samo tega sem se bala, če morda vam ne bo všečna.«

»Če pride od vas, mi je gotovo všeč, gospodiča,« sem dejal in jo pogledal prav globoko v oči, ona me je pa tako hvaležno pogledala, kot zakonska žena moža, ki mu po petih neredovitih letih zakona prvič razdene, da čuti živo bitje pod srcem.

(Dalej prihodnjih.)

Slovenci in Slovenke! Ne zabiite družbe sv. Cirila in Metoda!

LISTEK.

Ljubezen za stavo.

Spisal Blaž Pohlin.

»Ah, hvala lepa, kako prijazni ste, kako kavalirski,« hitela je ona, »iz srca sem vam hvalenja za vašo naklonjenost, gospod Pohlin. Oprostite, da vas kličem po priimku. Tolikrat vas srečam in ker ste mi simptomatični (hotela je reči simpatični), vprašala sem prijateljico za vaše cenejeno ime.«

»Hvala iskrena za toliko pozornost,« sem odvrnil, »nisem slutil, da je moja ničeva maleknost vzbudila toliko in tako zanimanje v vas, dična gospica. Naravnost počaščen sem vsled tega.«

»Ah, kako me veseli,« zazijala je Fani in pokazala dve vrsti kratkih in redkih ter od sladkorja razjednih zob, »tako rada bi se že bila pobliže seznanila z vami, pa nikdar nisem našla prilike. Ženska take prilike ne sme iskati, saj veste, kako je čuden svet, ki takoj vse podlo zasuče, dasi dotičnico pri tem vodijo morda najplemenitejši nameni. Jaz sem naravnost srečna, da se mi je izpolnila moja srčna želja — ali me hočete nekoli spremišti?«

Bil sem ujet. Tak nesramen nasok! Ti plemeniti nameni! Seveda

Cuje in strmite!

Z Goriškega nam poročajo: Neverjetno vam bo zvenela ta vest, a vendar je do pičice resnična. Te dni so hoteli od gotovih oseb nahujakani kmetje v Prvačini odneсти soho Cilira in Metoda z glavnega oltarja. Drugi so se temu uprili im priskoje do pretepa, v katerem ste obedve stranki krepko rabili pesti. Ta vest se je bliskoma razširila po vsi Goriški in vzbudila povsodi splošno pozornost, saj je naravnost klasičen dokaz, kako podivljano in naravnost brez vsakega verskega čustva je naše dobro klerikalno ljudstvo. Pričakujemo iz Prvačine podrobnega poročila.

Razmere v Ljubljani.

Ljubljanski Nemci vpijejo vedno, kaka krivica se jim godi v Ljubljani. Kriče, da se ne smejo niti ganiti, da so vsak čas in nevarnosti, da jih kak zagrizen Slovenc ne pobije. Kako pa je stanje v resnici, kaže tale dogodek: Ko je šla snoči četa Sokolov, ki so bili pri pogrebu rodomluba Jerneja B a h o v e a , iz Narodnega doma skozi Zvezdo, bili so v kazini in v bližini nje Nemci kar konsternirani in eden izmed njih je zaklical: »Dass sie nur Courage haben da durchzugehen!« Sokoli se za ta izzivalni klic niso nič brigali, mi ga pa priobčujemo, da spozna slovensko občinstvo, komu preti v Ljubljani nevarnost, da ga pretepo, Slovencem ali Nemcem!

Orožništvo na Kranjskem v pripravljenosti!

Iz povsem zanesljivega vira smo izvedeli, da se je orožnike obvestilo, da ta mesec ne dobi nihče dopusta in da morajo biti vsak čas pripravljeni, da se jih pokliče v Ljubljano. Kaj to pomenja? Ali sliši baron Schwarz zopet travo rasti? Ali se gospod Schwarz morda boji, da bodo spravljali javni mir in red v navarnost gasilec, ki prihite 14. in 15. t. m. v Ljubljano? Ali preti nemara opasnost naši ljubi deželi kranjski od udeležencev slovenskega trgovskega Kongresa, ki bo imenovane dni v naši prestolnici? Sam bog in gospod Černe to vesta, mi o tem nimač pojma!

Bela zastava na sodnji.

Pri Sv. Lenartu v Slov. goricah visi že peti dan s poslopja tamkajšnje sodnije bela zastava v znamenje, da se v zaporu ne nahaja noben jetnik. To je za tako velik in močno obljuden sodniški okraj gotovo znamenit pojav, ki znova dokazuje resničnost nemških napadov, da se v slovenskih pokrajinah dogodi največ zločinov.

Huda toča

je razsajala minuli torek v okolici Marije Snežne na slov. nemški jezikovni meji pri Cmureku. Vinogradi in sadonosniki v več občinah so popolnoma uničeni.

»Dišeče« konjske klobase je prodajala neka mariborska klobasicarka na Jakobovem sejmu v Ormožu. Klobase so bile že napol gnijele, tako da so jih 80 konfiscirali in žensko naznani pristojni oblasti, da jo kaznuje.

Delavski minister v Bohinju.

Danes dopoldne se pripelje preko Trsta v Bohinjsko Bistro minister javnih del eksc. Avgust R i t t , kjer se nastani dlje časa s svojo rodbino v hotelu »Triglav«, odnosno v posebe zanj rezervirani vili »Bogomili«. Iz Bohinja odide minister na Bled, kjer istotako ostane nekaj dni.

Prosveta

vabi na prijateljski sestanek, ki bo danes, dne 5. m. t., ob 8. zvečer v hotelu »Štrukelj«, Dalmatinova ulica.

Odbor narodno - naprednega političnega društva »Skala«

se je na podlagi izpremenjenih pravil konstituiral tako-le: Predsednik dr. Gregor Ž e r j a v , odvetniški kandidat; I. podpredsednik Adolf R i b n i k a r , tržni nadzornik; II. podpredsednik Adolf P e t r i n , mizarski mojster; tajnik Anton J u g , liječnički profesor; blagajnik dr. Josip L a v r e n c i č , odvetniški kandidat; knjižničar Valentin F o r t i č , knjigoveški pomočnik; odborniki: Rado

J e r e b , notarski kandidat; Ivan O b l a k , trgovec; Danilo Š a p l j a , magistratni oficijal in Fran Š k u l j , mestni učitelj. Namestniki so: Karol Č r n e , mesar in posestnik; dr. Oton F e t t i c h - F r a n k h e i m , odvetniški kandidat in dr. Fran G a b o r š e c k , odvetniški kandidat. Pregledniki so: dr. Fran N o v a k , odvetnik; dr. Ivan O r a ž e n , zdravnik in J o s i p R e i s n e r , c. kr. profesor.

Policijске vesti.

Tatovi v Šiški.

V Šiški se je pojavila družba tatov. V nedeljo ponoči je zginilo več kokoši, v pondeljek ponoči pa so se tatovi vtihotapili v stanovanje gospoda Alfreda P e t k a v Kolodvorški ulici ter mu odnesli uro z veržico in listnico, v kateri je bil orožni list in 40 K denarja. Stvar se je ovadila orožnikom in nadejati se je, da bo tat v kratkem v roki pravice ter pod varnim ključem.

Nezgoda.

Včeraj je neki deček, stanovanec v Cerkveni ulici št. 21, padel z bližnjega kostanja in z glavo zadel ob klop ter se težko poškodoval.

Perilo ukradeno.

Na Sv. Petra nasipu je bilo iz nekega dvorišča ukradeno Mariji Šušteršičevi več perila. Tatvine sumljiva je neka ženska, katero so videli da je malo poprej šla skozi dvorišče.

Na cesti obležal.

Včeraj popoldne se je delavec Franc Koller tako napil, da je obležal v pijanosti na cesti. Prepeljali so ga z zelenim vozom na magistrat, kjer bo imel čas, da se prespi.

Zastonj jedel in pil.

Včeraj popoldne je prišel v izkuh na Sv. Petra cesti delavec Ivan Marinko in naročil, ker mu je krulilo po trebuhi, jedi; nato pa še poplaknil grlo s pijačo. Ko se je najdel in rapil, jo je urnih nog ubral iz lokala. Gospodinja pa je poklicala stražnika, ki ga je odvedel v zapor.

Iz sodne dvorane.

Okraino sodišče ljubljansko.

Hrupna scena z neprijetnimi posledicami. Helena A b r a m v Vižmarjih je na vsak način zelo vročekrvna ženska. Zadnjic enkrat, menjda je bilo 15. julija, je pridrla zvečer v hišo v Št. Vidu, kjer je bila takrat Frančiška B l a ž u r , pravi, da »zaradi neke laži«. Beseda je besedala in kmalu sta si bili obe ženski prav temeljito v laseh. Za kaj vse niso dolgi ženski lasje pripravni! Tudi nohte in zobe sta obe ženski prav izvrstno rabili, tako izdatno, da se še zdaj malo pozna. Vmes pa se je vsipala od obeh strani ploha psovka najizbranejše vrste. Helene Abram so nazadnje z druženimi silami potisnili iz hiše, kar ni bilo ravno preveč lahko, ker se je držala vežnih vrat kakor klop. Sodnik je včeraj predpisal v pomirjenje živcev Hele ni Abram 20 K globe, ozir. 2 dni zapora, Frančiški Blažur pa 10 K globe, ozir. 24 ur zapora. Marijo K o r e n pa je oprostil, ker ni dokazano, da bi se bila udeležila aktivno. Obe ženski sta se pritožili, »ampak naločno ne bo nič,« je dejal sodnik.

Iz šale resnice. Hlapca Ivan T a c a r in Ivan P o d l i p n i k s t a se 19. m. m. za šalo ruvala; ali, je tudi tu iz šale naenkrat nastala resnica. T a c a r je potegnil nož in z njim Podlipnika lahko poškodoval, Podlipnik pa je pograbil vile in bi bil z njimi T a c a rja udaril, da se ta ni o pravem času umaknil. Sodnik je včeraj T a c a rja obsodil zaradi prestopka lahke telesne poškodbe na dva dni, Podlipnika pa zaradi prestopka poskušene lahke telesne poškodbe na 24 ur zapora.

Razne stvari.

* **Prevoz anarchistov.** V Ženevo je dospel parnik »Virginia«, ki je pripeljal iz Buenos Airesa 70 anarchistov, katere je argentinska vlada izgnala. Ko je parnik dospel v Ženevo, so bili takoj vsi anarchisti aretovani.

* **Sebo in ženo ustrelili.** V Halli je ustrelil Albert Aumann, basbufo mestnega gledališča, najprej svojo ženo, potem pa še samega sebe. Aumann je bil silno nervozan in je najbrž v hipni duševni zmedenosti zgrabil za revolver.

Najnovejše vesti.

Začilavanje morilea drja. Crippena.

London, 5. avgusta. Iz Kvebeka se poroča, da je sicer priznal dr. Crippen, da je umoril svojo soprogo, da pa je to svoje priznanje takoj zopet preklical in se izjavil, da bo šele v Londonu pojasnil, da je bil primoran izvršiti ta čin, in tudi, kateri vzroki so ga priveli do tega zločina.

Ponesrečen princ.

Haag, 5. avgusta. Mož nizozemske kraljice, princ Henrik, je padel s kolesa in si pri tem zlomil na nogi ključno kost.

Mednarodni kongres.

Pariz, 5. avgusta. Včeraj se je tu otvoril mednarodni šolski kongres. Udeležili so se ga tudi češki učitelji.

Požar in eksplozija.

Varšava, 5. avgusta. Na dvorišču neke tukajšnje hiše je stal voz, napoljen s celuloidom, ki se je na neznan način užgal in eksplodiral. Plameni in ogenj je zanesel tudi v bližnja poslopja. Nek tapetnik, ki je imel v bližini stanovanje, je s svojo rodbo vred našel v ognju smrt. Zgorel je on in njegovih sedem otrok.

Atentat na policijskega šefa.

Varšava, 5. avgusta. V rusko-poljskem mestu Vroclavku je bil včeraj ustreljen v gledališču med predstavo policijski šef Novikov. Napadelec je zbežal in ga še niso dobili.

V Indiji vre.

London, 5. avgusta. Iz Indije prihajajo vznemirljive vesti, ki govore o tem, da se pripravlja v Indiji velik upor. V Kalkuti je vse vojaštvo konsignirano.

Revolucija na Turškem.

Carigrad, 5. avgusta. V Jemenu se razsirja revolucionarno gibanje. Vlada je vznemirjena in je takoj poslala tja 5 regimentov vojakov. Fanatični duhovniki namreč pridigajo brezobjeren boj proti mladoturškemu režimu in navdušujejo prebivalstvo za vstajo.

Vojaški tihotapeci.

Lisabona, 5. avgusta. Tukaj so odkrili celo tihotapsko družbo, ki je vtihotapljala razno blago na vojnih iadah in ga prevažala v vojaških vozovih v vojaška skladišča ter ga od tam naprej ekspedirala. Tihotapci so bili čestniki portugalske mornarice.

Eisenpass — utekel.

Ob sklepnu lista smo prejeli poročilo, da je lovec Eisenpass, še predno so ga arretirali, izginil brez sledu. Kaj pravi k temu sodišče?

Za kratek čas.

V železniškem kupeju.

Mlad gospod opazuje svojo sotnico, mlado, lepo damo, ki v načaju boža in gladi svojega malega psička. Rad bi pričel razgovor, a ne vé, kako pričeti. Končno se ojunači in pravi:

»Milostna gospodična, ali bi ne mogel jaz zastopati pri Vas vsaj danes mesto Vašega psička?«

»Na slabo ste naleteli danes, dragi moj gospod. Peljem ga ravno k živinozdravniku, da mu odseka repek,« se glasi odgovor.

Izdajatelj in odgovorni urednik:
Rasto Pustolešek.

Borzna poročila.

Dunaj, 5. avgusta. Tih trž. Pod utisom včerajšnje zopetne nesigurne newyorške borze so le nekatere vrednosti zopet nekoliko stopnjevale, zlasti akcije »Länderbank«, avstro-ogrške banke in buštěhradske železnice. Ogrške kreditne so popustile. Alpinka so vtrajne. Tudi akcije državnih železnic se drže, ravno tako 3% prioritete južne železnice. Rente so brez trga.

Ljubljanska

„Kreditna banka v Ljubljani“.

Uredni kurz današnje borze 4. avgusta 1910.

Močljivo papirji.	Dinarsi	Stingovi
4%, majeva renta	93-60	93-80
4 1/2%, stična renta	97-50	97-70
4%, avstr. kronška renta	93-55	93-75
4%, ogr.	91-85	92-10
4%, kranjsko deželno posojilo	95-50	96-50
4% k. o. češke dež. banke	94-	95-

Srednje.

Srečke iz I. 1860 1/5	232—	238—
” 1864	323—	329—
” tiski	154-60	160-50
zemeljske I. izdaje	297-25	303-25
II.	278-75	284-75
” ogrske hipotečne	247—	253—
” dun. komunalne	531—	541—
” avstr. kreditne	526—	536—
” ljubljanske	85—	90—
” avstr. rdeč. križa	63-25	67-25
” ogr.	38-15	42-15
” bazilika	29—	33—
” turške	257—	258—

Delnice.

„Trgovsko - obrtna banka v Ljubljani“

registrirana zadruga z enotnim imenom

Uradni prostori: Ščitnikova ulica št. 7, nasproti glavne pošte.

Sprejema vloge na knjižice ter jih obrestuje od dne vloge do dne dviga po $4\frac{1}{2}\%$; rentni davek plačuje zadruga sama. — Sprejema vloge na tekoči račun; na zahtevo dobri stranki čekovno knjižico. — Daje posejila na najrazličnejše načine. — **Zavzetam menjalnino:** zamenja tuj denar, prodaja vsakovrstne vrednostne papirje, srečke itd. Nakazila v Ameriko. — Eskompira trgovske menice. — Preskrbuje vnovcenje menic, nakaznic, dokumentov itd. na vsa tu- in inozemska tržišča. — Izdaja nakaznice.

Vsa pojasnila se dobe bodisi ustmeno ali pismeno v zadružni pisarni.

10

Uradne ure vsak dan dopoldne od 9. do 12. popoldne od 3. do 5.

Ustanovljena leta 1882.

Kmetska posojilnica ljubljanske okolice

registrirana zadruga z neomejeno zavezo
v lastnem zadružnem domu v Ljubljani na Dunajski cesti št. 18
je imela koncem leta 1909 denarnega prometa . . . . . K 83,116.121-11
upravnega premoženja . . . . . K 20,775.510-59

obrestuje hranilne vloge po $4\frac{1}{2}\%$

brez vsakega odbitka rentnega davka, katerega plačuje posojilnica sama za vložnike.

Sprejema tudi vloge na tekoči račun v zvezi s čekovnim premetom in jih obrestuje od dne vloge do dne dviga.
Stanje hranilnih vlog nad . . . . . K 20,000.000

Posejuje na zemljišča po $5\frac{1}{4}\%$ z $1\frac{1}{4}\%$ na amortizacijo ali pa po $5\frac{1}{4}\%$ brez amortizacije; na menice po 6% .

Posojilnica sprejema tudi vsak drugi načrt glede amortizovanja dolga.

URADNE URE: vsak dan od 8.—12. in od 3.—4. izven nedelj in praznikov.

Telefon št. 185.

Poštne hranilnice ratun št. 828.405.

Usojam si vladivo opozoriti, da sem prevzel

davno zastopstvo „Prve Češke življenske zavarovalnice.“

Nadalje opozarjam, da preskrbujem kulantno

vsakovrstna posojila in kredite

kakor: trgovske, stavbne, hipotekarne, uradniške in menične kredite.

Leo Franke, Ljubljana, Kongresni trg 6, I. nadstr.

Največja, najvarnejša slovenska hranilnica

je

Mestna hranilnica ljubljanska

v Ljubljani, Prešernova ulica štev. 3.

Njen denarni promet znaša koncem leta 1909 **518 milijonov K,** obstoječe vloge nad **38 milijonov K,** a rezervni zaklad nad **1 milijon kron.**

Vsaka izguba vloženega denarja je **nemogoča**, ker je pri tej hranilnici **izključena vsaka špekulacija** s tem denarjem.

Vloge se obrestujejo po $4\frac{1}{4}\%$ brez vsakega odbitka.

Ima vpeljane **domače hranilnike in kreditno društvo.**

Poseja na posetva po 5% obresti in proti odplačilu po najmanj $\frac{1}{2}\%$ na leto.

LJUBLJANSKA KREDITNA BANKA V LJUBLJANI.

Delnika glavnica:
K 5,000.000—

Sprejema vloge na knjižice in na tekoči račun ter jih obrestuje od dne vloge po $4\frac{1}{2}\%$ čisto. — Kupuje in predaja vrednostne papirje vseh vrst po dnevnih kurzih.

Rezervni zaklad:
K 450.000—

Podružnice v Spljetu, Celovcu, Trstu in Sarajevu.

Dolžnost

vsakega Slovence je, da sklene zavarovalno pogodbo bodisi za življenje, ali pa proti požaru le pri slovanski banki „SLAVIJI“.

Podpirajmo torej domač slovanski zavod, da more naloži, ki si jo je stavljal, izpolnit v najširšem obsegu.

„SLAVIJA“ vzajemno zavarovalna banka v Pragi

je največji slovanski zavarovalni zavod v Avstriji.

Ogromni rezervni fondi K 48,812.797 — jamčijo za popolno varnost.

Banka „SLAVIJA“ ima posebno ugodne in prikladne

načine za zavarovanje življenja.

Banka „SLAVIJA“ razpolaga z najcenejšimi ceniki za

preskrbljenje za starost, za slučaj smrti roditeljev, za doto otrokom.

Banka „SLAVIJA“ razdeljuje ves čisti dobiček svojim članom.

Vsa pojasnila daje drage volje generalni zastopnik banke „SLAVIJE“ v Ljubljani.

Slovenci!

Oklenimo se z vsemi močmi gesla: »Svoji k svojim!« Osamosvojimo se na narodno-gospodarskem polju!

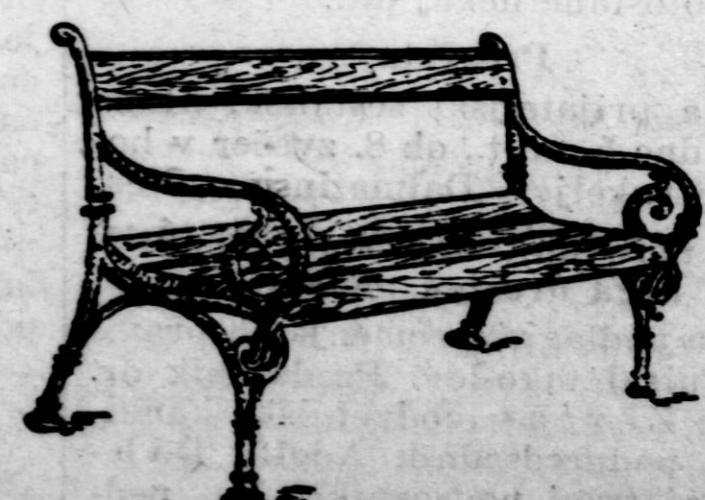
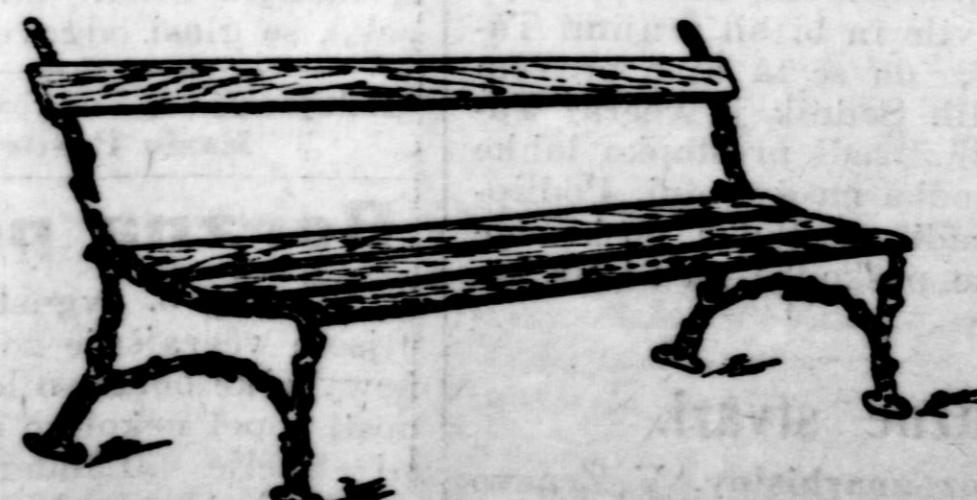
Ne podcenjujmo se! Bodimo odločni, mlačnost, obzirnost in nedoslednost, ki se čim hujec nad nami maščujejo, morajo izginuti. Osvobodimo se tujega jarma!

A. ŽABKAR, v Ljubljani, Dunajska cesta štev. 42.

Železolivarna, tovarna za stroje in ključavnjarska dela.

Priporočam se v izdelovanje, napravo in popravo vseh v mojo stroko spadajočih predmetov: **strojev, priprav za mlince in žage, moderne Francis-turbine** za vsak padec in množino vode, kakor tudi **transmisij** za vsako industrijo. Izdelujem tudi najrazličnejša dela iz litega in kovanega železa, in sicer **križe, kotle, peči, klopi, stebre, trombe za vodo** itd.; dalje najraznovrstnejše **železne konstrukcije**, kakor strešne stole, mostove, vrtnarske rastlinjake, vsa **stavbinska in ključavnjarska dela**: železne ograje, vrata, okna, strelovode in štedilnike, žično pletenino za ograje vrtom, pašnikom, travnikom itd.

Načrti in proračuni na razpolago.

Vse po primernih tvorniških cenah.